

Danyýel kitaby — On sekizinji bölüm

Sagat

Jeff Pippenger

2023-12-13

Ylhamyň açyk görkezmegine görä, Daniýeliň üçünji baby Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda ýekşenbe güni baradaky kanuny aňladýar. Işaýa pygamberiň ýigrimi üçünji babynda, ýer ýüzüniň patyşalary bilen zyna edýän Tireli jelep, ýer ýüzüniň patyşalary bilen zyna edýän Ylhamdaky jelebiň özüdür. Ylhamyň on ýedinji babynda bolsa, şol jelebiň maňlaýynda “Uly Babil” diýip ýazylgydyr.

Aýal gyrgyzy we al reňkli geýimler geýnipdi, altyn, gymmatbaha daşlar we dürler bilen bezelipdi; onuň elinde zynahorlygynyň nejislikleri we ýigrenji zatlaryndan doly altyn bir käse bardy. Onuň maňlaýynda bolsa şeýle bir at ýazylgydy: SYR, BEÝIK WAWILON, ZYNAHORLARYŇ WE ÝER ÝÜZÜNDEGI ÝIGRENJI ZATLARYŇ ENESI. Ylham 17:4, 5.

1950-nji ýyla çenli inlis sözlükleri bu iki aýatda şekillendirilen aýaly dogry kesgitlep, onuň Rim Katolik kilisesidigini görkezýärdi. Katolik yazarlamalarynyň Garaňky Asyrlardan soň, 538-nji ýyldan 1798-nji ýyla çenli amala aşyrylandygyny; Rim kilisesiniň ýer ýüzüniň patyşalary bilen zyna edýän jelepdigini bütün dünýä bilýärdi. Garaşsyzlyk Jarnamasy katolisizmiň häkimiýetini, şeýle hem jelep bilen haram gatnaşyklara giren ýer ýüzüniň patyşalarynyň häkimiýetini ret etmek maksady bilen düzüldi. Işaýa pygamberiň ýigrimi üçünji baby şol jelebiň unudylar diýip kesgitleýär. Siz häzirki zaman gözleg ulgamlarynyň hiç birinde Ylham 17-däki jelebiň kesgitlemesini Katolik kilisesi hökmünde tapmarsyňyz, çünki Hudaýyň Sözi hiç haçan ýalňyşmaýar, we Hudaýyň Sözi onuň unudylar diýýändigini aýdýar.

Şol günde şeýle bolar: Tir ýetmiş ýyl unudylar, bir patyşanyň günleriniň ölçegine görä; ýetmiş ýylyň soňunda Tir bir jelep ýaly aýdym aýdyp başlar. Arfa al, şäheri aýlanyp çyk, eý unudylan jelep; ýakymly saz et, köp aýdymlar aýt, seni ýatlasynlar diýip. Şeýle-de ýetmiş ýylyň ahyryndan soň şeýle bolar: Reb Tir bilen gyzyklanar, ol hem öz hakyna gaýdyp, ýer ýüzünde dünýäniň ähli patyşalyklary bilen zyna eder. Onuň söwdasy-da, onuň haky-da Rebbe mukaddeslik bolar; ol ne hazynada toplanlar, ne-de ýygnalyp saklanar; çünki onuň söwdasy Rebiň huzurynda ýaşaýanlara ýeterlik iýmit we berk egin-eşik üçin bolar. Işaýa 23:15–18.

Hudaýyň Sözi hiç haçan şowsuz bolmaz; 1798-nji ýyldan bäri jelep unudyldy, emma soňky günlerde ol ýatlanlar. Ol, Hudaýyň ýedinji gün Şenbesine hüjüm edilende ýatlanlar; bu bolsa hemişe ýatda tutulmaly bolan On Buýrugyň hut şol bir buýrugydyr. Ol, saz guralyny eline alyp, şäheri aýlanyp, ýakymly owazlary we köp aýdymlary ýerine ýetirende ýatlanlar. Ol öz aýdymlaryny ýetmiş ýylyň ahyrynda aýdýar; şol ýyllar bir patyşanyň günleridir. Daniýel kitabyň ikinji babyna görä, patyşa bir patyşalykdyr.

Ynsan ogullarynyň ýaşayan her bir ýerinde, meýdanyň haýwanlaryny we asmanyň guşlaryny-da Ol seniň eline berdi we olaryň hemmesine seni hökümdar etdi. Altyndan bolan bu baş sen bolansyň. Daniel 2:38.

Bir “baş”, yaxud bir “patyşa” ikisi hem bir patyşalygyň nyşanlarydyr. “Bir patyşanyň günleri” bilen şekillendirilýän patyşalyk Amerikanyň Birleşen Şatlarydyr. Amerikanyň Birleşen Şatlary 1798-nji ýylda Babilni zynahoryna öldüriji ýara urlanda, ýer haýwany hökmünde özüniň pygamberlik dolandyryşyna başlady. Ol Ýekşenbe kanunyna çenli Mukaddes Kitabyň pygamberligindäki altynjy patyşalyk hökmünde dowam edýär. Hakykatda ýetmiş ýyl höküm süren Mukaddes Kitap pygamberligindäki göni manydaky patyşalyk Babil bolupdy.

Ine, Reb şeýle diýýär: Men demirgazygyň ähli uruglaryny, şeýle hem Babylonyň patyşasy Nebukadnesary, Öz hyzmatkärimi, ibererin-de getirerin; olar bu ýurda, onuň ilatyna hem-de töwerekdäki bu ähli milletlere garşy gelerler. Men olary bütinleý yok ederin, olary haýran galdyryjy, ýaňsylanlyan we baky weýranlyga öwrerin. Mundan başga-da, olaryň arasyndan şatlyk sesini, begenç sesini, giýewiň sesini we gelniň sesini, degirmen daşlarynyň sesini hem-de çyranyň ýagtysyny aýyrarın. Bu tutuş ýurt weýrançylyga we haýran galdyryjy ýagdaýa öwürüler; bu milletler Babylonyň patyşasyna ýetmiş ýyl gulluk ederler. Şeýle bolar: ýetmiş ýyl dolandan soň, Men Babylonyň patyşasyny we şol milleti, diýýär Reb, olaryň günäsi üçin, şeýle hem Kaldelileriň ýurduny jezalandyrarın we ony baky weýranlyklara öwrerin. Ýeremýa 25:9–12.

Göni Wawilon ýetmiş ýyl höküm sürdi; bu bolsa ahyrky günlerde ýetmiş nyşanly ýyl höküm sürjek patyşalygyň şekili bolup durýar. Wawilonyň patyşasy Nebukadnesar Ýahuda üç gezek hüjüm etdi. Ilkinji hüjüm Ýehoýakime garşy boldy, şonda Ýeremiýanyň pygamberligindäki ýetmiş ýyl başlandy. Bu döwür Belşasaryň ölümü bilen tamamlandy; şonda Hudaý ýetmiş ýylyň başynda patyşa Ýehoýakimi jezalandyryşy ýaly, “Wawilonyň patyşasyny” hem jezalandyrdy. “Bir patyşanyň günleri” (bir patyşalyk) hökmünde “ýetmiş ýyl” diýip görkezilen pygamberlikdäki patyşalyk Wawilondy; Tireň jelep aýaly unudylan döwürde ýetmiş nyşanly ýyl höküm sürýän Mukaddes Kitap pygamberligindäki patyşalyk bolsa Ylhamyň on üçünji babyndaky ýer ýyrtjysydyr. Mukaddes Kitap pygamberliginiň başynjy patyşalygyndan altynjysyna 1798-nji ýylda bolan geçiş, Ýahýanyň Ylham kitabynyň on üçünji babynda görkezýän hakykatynyň bir bölegidir.

Men deňziň çägesiniň üstünde durdum-da, deňizden çykyp gelýän bir wagşy haýwany gördüm; onuň ýedi kellesi we on şahy bardy, şahlarynyň üstünde on täç, kelleleriniň üstünde bolsa küfür ady bardy.... Soň men ýerden çykyp gelýän başga bir wagşy haýwany gördüm; onuň guzynyňky ýaly iki şahy bardy, emma ol aňdarha ýaly gepleýärdi. Ylham 13:1, 11.

Ylham kitabynyň on üçünji babynda Ýahýanyň üstünde duran deňiz kenary 1798-nji ýyly aňladýar.

Papalyk öz güýjünden mahrum edilip, yzarlamany bes etmäge mejbur edilen döwürde, Ýahýa aňdahanynyň sesini gaýtalamak we şol bir zalym hem-de Hudaýa dil ýetiriji işi dowam etdirmek üçin ýüze çykyan täze bir güýji gördi. Ybadathana we Hudaýyň kanunyna garşy uruş açjak in soňky bu güýç, guzujaga meňzeş şahly bir wagşy haýwan bilen aňladylýar. Ondan öňki wagşy haýwanlar deňizden çykypdy; emma bu ýerden çykdy, bu hem onuň nyşanlaýan milletiniň — Amerikanyň Birleşen Şatlarynyň — parahatçylykly ýüze çykyşyny aňladýar.” Signs of the

Times, February 8, 1910.

Deňizden çykan ýyrtyjy haýwan, deňziň çägesi arkaly ýerden çykan ýyrtyjy haýwandan bölünip görkezildi. Mukaddes Kitabyň pygamberliklerinde 1798-nji ýylda (deňiz kenary) görkezilen başınjy patyşalyk, geçmiş taryhy aňladýardy, altynjy patyşalyk bolsa geljek taryhdy. Millerçiler bu hakykaty görmediler. William Miller butparazlygyň aždarha güýji we onuň soňundan gelýän, katoliklik ýyrtyjy haýwany hökmünde görkezilen patyşalyk bilen gatnaşygy barada düşünje aldy. Ylham on üçünji bap, dünýäni Armageddona alyp barýan üç güýjüň üçünjisi bolan galp pygamberiň wakasyny açyp görkezýär. Bu waka 1798-nji ýylyň deňiz kenarynda başlanýar.

Amerikanyň Birleşen Şatlary öz taryhyna guzynyň nyşany bilen başlaýar, emma öz taryhyny aždarha ýaly geplemek bilen tamamlýar. Ýer jandarynyň hökümdarlygynyň nyşanly ýetmiş ýylynyň taryhy Ylham kitabyň on üçünji babyndaky bir aýatda şekillendirilendir, sebäbi şol aýat ýer jandarynyň hem başlangyjyny, hem-de ahyryny şol bir sözlemde görkezýär.

Soň men ýer ýüzünden çykýan başga bir ýyrtyjy haýwany gördüm; onuň guzynyňky ýaly iki şahasy bardy, ol bolsa aždarha kimin gepleýärdi. Ylham 13:11.

Amerikanyň Birleşen Şatlary aždarha ýaly gepleýän wagtynda, ol Ýekşenbe kanunyny kabul edýär. Ýekşenbe güni ybadat etmegiň mejbury ýerine ýetirilmegini amala aşyrmazdan öň, Protestantizmiň dinden çykan ybadathanalary bir ýere jemlener we wagşy haýwanyň keşbini emele getirip durkalar, dinden çykan hökümetiň üstünden syýasy gözegçiligi ele alarlar. Ylham Nebukadnessaryň altyn keşbi bagyşlama dabarasynyň Ýekşenbe kanunyny aňladýandygyny kesgitläň mahalynda (we muny gaýta-gaýta edýär), ol ýer ýüzüniň wagşy haýwanynyň simwolik ýetmiş ýylynyň soňuny belleýär. Danyýel kitabyň birinji bapdan üçünji baba çenli bölümleri Ylham kitabyň on dördünji babyndaky üç perişdäniň habarlaryny aňladýar. Üçünji perişde Ýekşenbe kanuny wagtynda janly hakykata öwrülýär.

Pygamberlik taýdan, Danyýel kitabyň birinji babyndan üçünji babyna çenli bolan baplar Ylham kitabyň on üçünji babyndaky ýeriň haýwanynyň ýetmiş nyşanly ýylyny aňladýar. Birinji bapda görkezilen iýmit synagy we Ýehoyakimiň nyşanlygy, birinji babyň pygamberlik taýdan birinji perişdäniň güýçlendirilmeginden başlanýandygyny görkezýär, bu hem ýa 1840-njy ýylyň 11-nji awgustynda, ýa-da üçünji perişdäniň taryhynda 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda bolup geçýär.

Babilon — ýetmiş ýyl höküm süren halkdyr, we şol ýyllar Amerikanyň Birleşen Şatlarynyň taryhyny aňladýar. Babilonyň ýetmiş ýyly Nebukadnessaryň altyn heýkeli bagyşlamak dabarasyndan ep-esli soň tamamlanmady, ýöne pygamberlik taýdan Işayanyň ýigrimi üçünji babynda ulanýan ýetmiş simwolik ýyly Danyýeliň üçünji babynda tamamlanýar. Nebukadnessaryň orkestri bagyşlamak dabarasý üçin saz çalanda, haýwanyň nyşany mejbury edilýär, we şol wagtda Tir bilen Babilonyň jelep aýaly ýer ýüzüniň patyşalaryna öz aýdymalaryny aýdyp başlaýar, şol bir wagtyň özünde dönük Ysraýyl baş egip tans edýär.

Patyşa Nebukadnesar altynadan bir heýkel ýasatdy; onuň boýy altmyş tirsek, ini bolsa alty tirsekdi. Ol ony Wawil welaýatyndaky Dura düzlüğünde dikdi. Soňra patyşa Nebukadnesar begleri, häkimleri, serkerdeleri, kazylary, hazynadarlary, geňeşçileri, şerigat emeldarlaryny we

welaýatlardaky ähli ýolbaşçylary patyşa Nebukadnesaryň diken heýkeliniň bagyşlanyş dabarasyna gelmek üçin ýygnamagy buýurdy. Şonda begler, häkimler, serkerdeler, kazylary, hazynadarlar, geňeşçiler, şerigat emeldarlary we welaýatlardaky ähli ýolbaşçylar patyşa Nebukadnesaryň diken heýkeliniň bagyşlanyş dabarasyna ýygnandylar; olar Nebukadnesaryň diken heýkeliniň önünde durdular. Soňra jarçy gaty ses bilen şeýle diýip jar etdi: «Eý halklar, milletler we dürli dillerde gepleýänler, size şeýle buýruk berilýär: haçan-da surnaýyň, tüýdügiň, liraň, sambukyň, mezmuryň, dulsimäriň we her dürli saz gurallarynyň sesini eşideniňizde, patyşa Nebukadnesaryň diken altyn heýkeliniň önünde ýüzin düşüp, oňa sežde etmeli. Kim ýüzin düşüp sežde etmese, şol bada ýanyp duran otly pejiň içine taşlanar». Şonuň üçin, şol wagt ähli halklar surnaýyň, tüýdügiň, liraň, sambukyň, mezmuryň we her dürli saz gurallarynyň sesini eşiden badyna, ähli halklar, milletler we dürli dillerde gepleýänler patyşa Nebukadnesaryň diken altyn heýkeliniň önünde ýüzin düşüp, oňa sežde etdiler. Daniel 3:1–7.

Şol “wagt”da, ýa-da şol bir “sagat”da, ýagny Amerikanyň Birleşen Şatlaryndaky ýekşenbe güni baradaky kanun girizilen wagtynda, altyn şekile çokunmakdan ýüz öwren islendik adam “ýanyp duran otly pejiň ortasyna taşlanar.” Köne Ähtde “sagat” diýip terjime edilen sözi öz içine alýan ýeke-täk kitap, Daniýel kitabydyr. Üçünji bapda “sagat” sözi wagşy haýwanyň nyşanynyň gelşini aňladýar. “Sagat” sözi dördünji bapda hem ilkinji perişdäniň habaryny aňladýar, çünki ol ýerde bu söz Nebukadnesara Hudaýyň höküminiň geljek “sagady” barada berlen duýduryşy alamatlandyrýar.

Şondan soň, ady Beltşaçar bolan Danyýel bir sagatlap doňup galdy, onuň pikirleri ony howsala saldy. Patyşa söz açyp: «Eý, Beltşaçar, goý, bu düşý ýa-da onuň ýorumu seni biynjalyk etmesin» diýdi. Beltşaçar jogap berip aýtdy: «Ýa Rebim, goý bu düşý senden ýigrenýänlere, onuň ýorumu bolsa duşmanlaryňa degişli bolsun». Danyýel 4:19.

Danyýel Nebukadnesara soňra onuň ret eden, Hudaýyň höküm günäsiniň ýetip gelýän sagady baradaky duýduryşy ýetirdi. Şonda dördünji bapdaky “sagat” soňra şol bapda gaýtadan ulanylanda, hökümiň gelendigini aňladýan “sagady” aňladýar. Millerit taryhynda dördünji bapdaky ilkinji “sagat” 1798-nji ýylda birinji perişdäniň gelşini aňladar. Ol habar derňew höküminiň 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabrynda başlanmagy bilen berjaý boldy. Dördünji bapdaky “sagat” ilki bilen geljek hökümiň habarynyň nyşanydyr, soňra bolsa hökümiň gelendiginiň nyşany hökmünde ulanylýar. “Sagat” sözüniň ilkinji ulanylyşy 1798-nji ýyly we birinji perişdäniň gelşini aňladýar, ikinji ulanylyşy bolsa 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabryny we üçünji perişdäniň gelşini aňladýar.

Şol sagatda bu iş Nebukadnesaryň başyna geldi; ol adamlaryň arasyndan kowuldy, öküzler ýaly ot iýdi, teni asmandan düşýän şeh bilen ezildi; saçlary bürgüdiň ýelekleri ýaly ösüp gitdi, dyrnaklary bolsa guşlaryň dyrnaklary ýaly boldy. Daniel 4:33.

Şeýlelik bilen, dördünji bapdaky “sagat” hem miladydan öňki 723-nji ýylda başlap, Demirgazyk Ysraýyl patyşalygyna garşy aýdylan “ýedi wagt” diýen iki lagnatyň birinjisiniň soňy bolan 1798-nji ýyly, hem-de miladydan öňki 677-nji ýylda başlap, Günorta patyşalyga garşy aýdylan ikinjisiniň soňy bolan 1844-nji ýyly alamatlandyrýar. Iki mün baş ýüz ýigrimi ýyllyk dargadylyşy we gullugy aňladýan şol iki laganat, Hudaýyň mürtede öwrülen halkyna garşy ilkinji we soňky gaharynyň berjaý edilmegini aňladýar. Olaryň ikisi-de Hudaýyň hökmi bilen başlady, we olaryň

hersiniň tamamlanmagy Hudaýyň golaýlap gelýän derňew hökmi baradaky duýduryş habaryny, ýa-da derňew hökminiň gelip ýetmegini aňladýar. “Ýedi wagt” diýen iki hökümiň tamamlanmagy arkaly görkezilen şol iki hökümiň ikisi-de Danieliň dördünji babynda “sagat” sözi bilen aňladylýar.

Millerçileriň taryhynda “sagat” ahyrzamanyň wagtynda, ýagny 1798-nji ýylda, birinji perişde gelen mahaly hereketiň başlangyjyny aňladýar; dördünji bapdaky ikinji “sagat” bolsa, üçünji perişde 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabrynda gelen wagtynda şol hereketiň ahyryny aňladýar. Birinji perişdäniň Millerçi hereketi üçünji perişdäniň hereketinde gaýtalanýar; şonuň üçin dördünji bapdaky “sagat” sözüniň iki ulanylyşy hem 1989-njy ýyldaky ahyrzamanyň wagtyny, şeýle hem ýakyn wagtda çykjak ýekşenbe kanunyny belleýär. Birinji perişdäniň Millerçi hereketi derňew höküm-sudunyň açylandygyny yglan etdi, üçünji perişdäniň hereketi bolsa Hudaýyň ýerine ýetiriji höküm-sudunyň açylandygyny yglan edýär; bu höküm-sud öňe ilerleýän häsiýete eýedir, ýekşenbe kanunundan başlanýar hem-de Mesihniň Ikinji Gelişine çenli dowam edip, barha güýçlenýär.

Biz Daniýeliň üçünji baby baradaky gözlegimizi dowam etdireris we “sagat” sözüne degişli garamagymyzy indiki makalada jemläris.

Ine, Men sizi möjekleriň arasynda goýberilýän goýunlar ýaly iberýärin; şonuň üçin ýylançlar ýaly paýhasly we kepderiler ýaly päk boluň. Emma adamlardan ägä boluň; çünki olar sizi geňeşlere tabşyryp bererler we sinagogalarynda gamçylarlar; hem-de Meniň hatyram üçin, olara we beýleki milletlere şaýatlyk bolsun diýip, häkimleriň we patyşalaryň önüne alnyp barylarsyňyz. Emma sizi tabşyranlarynda, nädip ýa-da näme sözlejekdigiňiz barada önünden alada etmän; çünki şol sagadyň özünde näme aýtmalydygyňyz size berler. Sebäbi sözleýän siz dälisiňiz, eýsem sizde sözleýän Atanyňyzyň Ruhudyr. Dogan doganyňy ölüme tabşyrar, ata çagany; çagalar hem ene-atalaryna garşy turup, olaryň öldürilmegine sebäp bolarlar. Meniň adym hatyrasyna ähli adamlar sizi ýigreneler; emma ahyra çenli çydan gutular. Emma sizi bir şäherde yzarlansalar, beýlekisine gaçyň; çünki dogrusyny size aýdýaryn, Adam Ogly gelýänçä, Ysraýylyň şäherlerini aýlanyp gutarmarsyňyz. Şägirt öz mugallymyndan ýokarda dälidir, hyzmatkär hem öz hojaýynyndan ýokarda dälidir. Şägirt üçin öz mugallymy ýaly bolmagy, hyzmatkär üçin hem öz hojaýyny ýaly bolmagy ýeterlikdir. Eger öý eýesini Beýelzebul diýip atlandyran bolsalar, onuň öýündäkileri näçe beter şeýle atlandyrlarlar! Şonuň üçin olardan gorkmaň; çünki üsti ýapylan hiç zat ýokdur açylmajak, gizlenen hiç zat hem ýokdur bilinmejek. Size garaňkylykda aýdýan zatlarymy ýagtylykda aýdyň; gulagyňyza pyşyrdylanyny öýleriň üçeginde wagyz ediň. Bedeni öldürip, jany öldürmäge güýji ýetmeýänlerden gorkmaň; tersine, jany-da, bedeni-de dowzahda heläk etmäge güýji ýetýänden gorkuň. Matta 10:16–28.